

2024-05-08
S2023/01527
S2024/00968

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att upprätta en nationell förstärkningsresurs för katastrofmedicinska insatser

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att upprätta en nationell förstärkningsresurs för katastrofmedicinska insatser som med kort varsel kan stödja en region vars hälso- och sjukvård riskerar att överbelastas. I uppdraget ingår att genomföra nödvändiga inköp av materiel till den nationella förstärkningsresursen och att skapa en struktur för personella resurser som ett stöd till regionerna i att bemanna förstärkningsresursen. Vidare ska Socialstyrelsen påbörja utbildning och övning för berörd hälso- och sjukvårdspersonal i regionerna.

I uppdraget ingår även att Socialstyrelsen ska påbörja en certifieringsprocess av den nationella förstärkningsresursen i enlighet med Världshälsoorganisationens (WHO) standard avseende Emergency Medical Team (EMT) för att den nationella förstärkningsresursen ska kunna användas till att genomföra katastrofmedicinska insatser inom ramen för ett nordiskt samarbete eller en WHO-, EU- och Nato-ledd koordinering.

Socialstyrelsen ska fortsätta utreda möjligheterna till och verka för ett nordiskt samarbete för förstärkningsresursen.

Socialstyrelsen ska när uppdraget utförs inhämta synpunkter och kunskap från Försvarets materielverk och föra dialog med Folkhälsomyndigheten, Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, och de regioner som enligt lagen (2008:552) om katastrofmedicin ska upprätthålla en katastrofmedicinsk beredskap samt med övriga relevanta aktörer.

Socialstyrelsen ska senast den 2 juni 2025 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Delredovisningen ska avse redovisning av arbetet med certifieringsprocessen av materiel och personal kopplat WHO:s standard avseende EMT. Socialstyrelsen ska senast den 2 juni 2026 lämna delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Delredovisningen ska avse hur arbetet med att upprätta en nationell förstärkningsresurs för katastrofmedicinska insatser fortlöper och en fortsatt plan för arbetet. Socialstyrelsen ska senast den 2 juni 2027 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2024 använda 2 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2024 uppförda anslaget 1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård, anslagsposten 1 Del till Kammarkollegiet

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2025 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Socialstyrelsen fick den 27 april 2023 i uppdrag av regeringen att analysera förutsättningarna för och lämna förslag på åtgärder som, inom ramen för gällande lagstiftning, kan genomföras för att stärka förmågan att genomföra katastrofmedicinska insatser (S2023/01527). I redovisningen av uppdraget bedömer Socialstyrelsen att det pågående långsiktiga arbetet som bedrivs för att stärka Sveriges civila beredskap behöver kompletteras med resursförstärkningar som inriktas på katastrofmedicinska insatser och att dessa behöver upprättas i enlighet med existerande riktlinjer från WHO om Emergency Medical Team (EMT). Socialstyrelsen föreslår att myndigheten, i samverkan med regionerna får i uppdrag att inrätta ett nationellt EMT som med kort varsel kan stödja en region vars hälso- och sjukvård riskerar att överbelastas och att myndigheten under utvecklingen av denna nationella EMT påbörjar en certifieringsprocess för att denna resurs även ska ha en förmåga att verka internationellt.

Regioner och kommuner är huvudmän för hälso- och sjukvård i Sverige. Regionerna ska enligt 7 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) planera sin hälso- och sjukvård så att katastrofmedicinsk beredskap upprätthålls. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2013:22) om katastrofmedicinsk beredskap innehåller mera detaljerade krav om sådan beredskap. Med katastrofmedicinsk beredskap avses enligt föreskrifterna och de allmänna råden en beredskap att bedriva hälso- och sjukvård i syfte att minimera följderna vid allvarlig händelse. Med allvarlig händelse avses en händelse som är så omfattande eller allvarlig att resurserna måste organiseras, ledas och användas på särskilt sätt.

Enligt lagen om katastrofmedicin som en del av svenska insatser utomlands ska regionerna i Stockholms, Västra Götalands, Skåne, Östergötlands, Uppsala och Västerbottens län upprätthålla beredskap för katastrofmedicinska insatser utomlands. Övriga regioner får upprätthålla sådan beredskap.

Den 7 mars 2024 inträdde Sverige som fullvärdig medlem i Nato. Samtliga sju grundläggande civila förmågor som Nato har identifierat omhändertags inom ramen för den svenska strukturen för det civila försvaret och beredskapsmyndigheternas olika ansvarsområden. Förmågan att hantera masskadeutfall är ett av de krav på grundläggande förmågor som Nato har utvecklat inom det civila beredskapssamarbetet. Det pågående arbetet för att stärka och utveckla hälso- och sjukvårdens beredskap, inbegripen försörjningsberedskap för sjukvårdsprodukter, ökar förmågan att hantera masskadeutfall.

Regeringen bedömer att Sveriges förmåga och kapacitet att genomföra katastrofmedicinska insatser behöver stärkas. En nationell förstärkningsresurs kan på sikt även utvecklas för att stärka det internationella samarbetet inom hälso- och sjukvårdsområdet.

Regeringen beräknar att 7 500 000 kronor kommer att avsättas för uppdraget för 2025, 25 000 000 kronor för 2026 och 25 000 000 kronor för 2027, under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Albert Sundelius

Kopia till

Statsrådsberedningen, SAM

Finansdepartementet, BA

Folkhälsomyndigheten

Försvarmakten

Försvarets materielverk

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Region Skåne

Region Stockholm

Region Uppsala

Region Västerbotten

Region Östergötland

Västra Götalandsregionen